

ኖርወይ ናብ ብዝተዛየደ ድሉውነት ዝተሰነዩ መዓልቲ ህይወት ትምህርት

ኖርወይ ብዕለት 25 መስከረም ቀዳም ሰዓት 16.00 ናብ ብዝተዛየደ ድሉውነት ዝተሰነዩ መዓልቲ ህይወት ትምህርት ውሳኔኡ ኣሕሊፏ ኣሎ።

- ለብዒ ይቕንስ ኣሎ። ኣብ ሆስፒታል ዝዕቁቡ ብዝሒ ተሓክምቲ ይውስኽ ይላን። ኣብ ውሽጢ ገለ ውሑዳት ሰምንታት መብዛሕትኡ ህዝቢ ኖርወይ ምሉእ ብምሉእ ክትበት ክኸተብ እዩ ዝብል ትጽቢት ኣለና። ከባብደዊ ለበዳ ካብ ቁጽጽር ወጻኢ ክወጽእ፡ ዝተኸበደ ጥዕናዊ ጸር ከስዕብ ወይ ዓቕምታት ኣገልግሎት ጥዕና ኣብ ሓደጋ ንክእቱ ዘሎ ተኸእሎ ጸቢብ ከም ምኃኑ ትካል ህዝባዊ ጥዕና ግምጋምኡም ሂሮም ኣለው። ስለዚ ኢና ድማ ናብ ንቡር ህይወትና ክንምለስ ንኸእል ዘለና። ዝበዝሑ ስጉምታት ምክልኻል ለብዒ ክንኣልዮም ኢና፡ ትብል ቀዳማይቲ ሚኒስተር ኣርና ሱልባርግ።

ኣብያተ-ጽሕፈት ጉዳያት ጥዕናን ትካል ህዝባዊ ጥዕናን ኣብ መወዳእታ መስከረምን መጀመርታ ጥቅምቲን ናብ ብዝተዛየደ ድሉውነት ዝተሰነዩ መዓልቲ ህይወት ትምህርት ዝብል ምሕጽንታኡም ኣመሓላሊፎም ኣለው። ኣብዚ ዘለናዮ ሰሙን ዝነበሩ ምዕባላታት ብጥብቂ ክከታተል ድሕሪ ምጽናሕ መንግስቲ ካብ ቀዳም ዕለት 25 መስከረም ሰዓት 16 ናብ ብዝተዛየደ ድሉውነት ዝተሰነዩ መዓልቲ ህይወት ትምህርት ወሲኑ ኣሎ።

- ሽሕ'ኪ መዓልቲ ህይወት ና ንመብዛሕትና ናብ ንቡር እንተተመልሰ፡ ለበዳ ኣብቂዑ ማለት ኣይኮነን። ብሕጂ ውን ዝሓሙ ክህልዉ ስለዝኾኑ ኩላትና ክንክተብ ኣገዳሲ እዩ። ከም ተወሳኺ ኩነታት ዘገድዱና ዝመስሉ እንተድኣ ከይኖሩ፡ ስጉምቲታት ብቕልጡፍ ዳግም ንምትእትታው ሕብረተሰብና ድሉውነቱ ኣዛይዱ ኣብ ተቐረብ ክጸንሕ እዩ። ለብዒ ተባሪዑ ንዓቕምታት ኣገልግሎት ጥዕና ክብድሆ እንተደኣ ጀመሩ ንኡሳን-ዘባታትና ግብረመልስታት ብምሃብ ጌና ሕጂ ውን ኣገዳሲ ተራ ክህልወን ምኃኑ ብምሕባር ብወገና ተስምረሉ ሱልባርግ።

እዞም ዝስዕቡ ሕግታትን ምክርታትን ኣብ ብዝተዛየደ ድሉውነት ዝተሰነዩ መዓልቲ ህይወት ይምልከቱና

ሕጂ ናብ ንቡር ህይወት ኣብ ንምለሰሉ ዘለና መድረኽ፡ ብጀካ ኮቪድ-19 እንተደኣ ሒዙካ ክትግለል ኣለካ ዝብል እንተዘይኮይኑ ኣብ ውሽጢ ሃገር ዘለዉ ዝተረፉ ደረታት ብምሉኡም ክእለዩ ኢዮም። እዚ ካብ ቀዳም ሰዓት 16 ንኔው ኣብ ግብረ ክውዕል ኢዩ።

-ሓደ ሜትሮ ሓሉ ዝብል ቅጥዒ ክእለ እዩ። ስለዚ ከም ቀደምና ምስ ሰብ ክንሕወስ ንኸእል ኢና። ኣብ እንግዶታት ንብዝሒ ሰባት ዝምልከት ደረታት እውን ንኣልዮ ኣለና።

አብ ጣውላ ናይ ምስሳይ ግዴታን ዓማዊል ምእታው ዝኸልከሉሉ ሰዓታትን ሕጂ ክግደፍ እዩ ትብል ሱልባርግ። ምልክታት ሕማማት ስርዓተ ምስትንፋስ እንተደኣ ሊዙካ፡ ሕጂ እውን ከም ልሙድ ንምምርማር ድሕር ዘይምባል። እዚ ወላ ንኩቱባት እውን ይምልከት ይኹውን።

ኮሮና እንተደኣ ተለኪፍካ ንካልኣት ከይተመሓላልፈሎም መታን ግድን ክትግለል ኣለካ። እዚ ምሕጽንታ ጥራሕ ኣይኩነን፡ እንተደኣ ተጣሊሱ ብገንዘብ ከቕጽዕ ዝኸእል ሕጊ ከም ምኪኑ ነዘኸኸር። ምስ ዝተለኸፈ ሰብ ዝነብሩ ዘይክቱባት ሰባት ክምርመሩ ወይ ክውሸቡ ምሕጽንታና ነመሓላልፍ። ምልክታታት ይሃልውና ኣይሃልውና ብዘደገድስ ንኹላትና ዝምልከት ሕጊ ኣይ። ካልኣት ዘይክቱባት መቃርብቲ ምውሻብ ኣደድልዮምን እዩ፡ ክምርመሩ ግና ይግብኡም።

- እቶም ጽቡቕ ጌርና ፈሊጥናዮም ዘለና ምኽርታት ክቕጽሉ እዮም፡ ኣእዳውካ ብቐጻሊ ምሕጻብ፡ ኣብ መንዲል ወይ ኩርናዕ-ኢድ ምህንጻስ፡ ከምኡ'ውን እንተደኣ ሓሚምና ካብ ቤትና ዘይምውጻእ ትብል ሱልባርግ። ሽሕ'ኪ ዝበዘሉ መለክዒታት ጽፍሕታትን መምርሒታት ምክልኻል ለብዕን ይእለዩ እንተሃለዉ፡ ትካላት ኣድማዕቲ ስጉምታት ምክልኻል ለብዒ ንክቕጽሉዎ ትላቦ፡ ንኣብነት ንዓማዊል ፈሳሲ ጸረ-ባክተርያ/ጸረ-ረኽሲ ምቕራብ።

- ንቤት-ትምህርታትን ኣጻይ-ህጻናትን ዝምልከት ምስሊ ሕብርታት ሰማፎሮ ክቕጽል እዩ። እታ ዝምልከታ ንኡስ-ዘባ ብሰንኪ ኩነታት ለብዒ ከባብያዊ ስጉምታት ክተኣታቶ ኣሎዎ ትብል እንተኾይና ምስሊ ሕብርታት ሰማፎሮ ከም ጽቡቕ መምርሒ ከገልግል ይኸእል ትብል ቀዳማይቲ ሚኒስትር ሱልባርግ። ብዝተኸእለ መጠን ንተማሃሮና ንቡር ህይወት ከም ዝህልዎም ምግባር ኣገዳሲ እዩ። ሽሕ እኪ ብዙሓት ይከተቡ ከባብያዊ ስጉምታት ዘድልዮሉ ኩነታት ክኸሰት ይኸእል ይኸእል እዩ፡ ክትብል ተዘኸኸር ቀዳማይቲ ሚኒስትር ሱልባርግ።

-ብሓጻሩ፡ ሕጂ ንቡር ህይወት ክንነብር ንኸእል ኢና ብምባል ንመልእኽታ ተስምረሉ ሱልባርግ።

ስትራተጂ ይስተኸኸል ኣሎ

ክሰብ ሕጂ መንግስቲ ስትራተጂ ለበዳ ካብ ቁጽጽር ወጻኢ ከምዘይከይድ ምግባር እዩ ከም ዝግበዩ ሸቶ ክስረሓሉ ጸኒሑ ዘሎ። እንተኾነ ግና፡ ሕጂ ብዙሓት ተኸቲቦም ብምህላዎም ለበዳ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር ክጸንሑ እንታይ ክግበር ከምዘለዎ ነካይዶም ገምጋማት ዝተፈልዩ እዮም። ብድሉውነቱ ዝተዘደደ ንቡር ህይወት ምለስ ብምህላውና ኖርወይ ካብ ስትራተጂ ምቁጽጻር ናብ ስትራተጂ ድሉውነት እያ ክትሰጋገር።

- ኣብ ስትራተጂ መንግስቲ ሰፊሩ ዘሎ ሓድሽ ሸቶ ለበዳ ረዚን ጥዕናዊ ጸር ከምዘዩኸሰትን ንዓቕምታት ንኡሳን-ዘባታትናን ሆስፒታላትናን ተጽዕኖታት ከምዘዩፈጥረላንን ምግባር እዩ ክኹውን። ጎረ ጎሩ

መብዛሕትኡ ሰብ ብዝተኸለሰ መጠን ንቡር ህይወት ክነብር ክፍቀደሉ እዩ። ህዝባዊ ኣገልግሎታት ብቕዓቱ ሓልዩ ክወሃብ እዩ። ከምኡ'ውን ቁጠባና ክንጽውዎ ኢና ይብል ሚኒስተር ጥዕናን ክንክንን በንት ሀይዩ።

ክሰብ ክንደይ ዝምኽባዱ ጥዕናዊ ጸር ክንስከም ንኸእል ንዝብል መንግስቲ እዞም ዝስዕቡ ኣርባዕተ ኣመታት ይግምግም፡

- ኣብ ሆስፒታል ዝዕቁቡ ብዝሒ ተሓክምቲ
- ኣብ ጽዑቕ ሕክምና ዝወሃቡል ጩናፍር ሆስፒታላት ዝርከቡ ብዝሒ ተሓክምቲ
- ዝርግሐ ዕድመ ተሓክምቲ ዕቕብን ሆስፒታላትን
- ዓቕምታት ንኡሳን-ዘባታትን

ስለዚ ቁጽሪ ልኹፋት ኮቪድ-19 ኣብ ዝመጽእ እዋን ኣገዳስነቱ ክቕንስ እዩ። ግን ኢንፍሉዌንዛን ሻይረስ-RSን ዘጠቓለለ ዝፈጥረልና ውህሉል ተጽዕኖታት ዝያዳ ወሳኝነት ክህልዎ እዩ።

ድሉውነት መጻኢና

- መብዛሕትኡም ሃገራዊያን ስጉምትታት ምክልኻል ለብዒ ንኣልዮም ስለዘለና ኩነታት ስጉምትታት ምትግባርን ከባብያዊ ሕጋጋት ምጽዳቕን ከከም ኣድላይነቱ ቀንዲ ሰኽም ሓላፍነት ንኡሳን-ዘባታትና ክኹውን ኢዩ። ንዓቕምታት ንኡሳን-ዘባታትና ኣስጋኢ ዝኾነ ስፍሓቱ ዘይተፈልጠ ዓቢ ለብዒ ኣብ ዝባራዓሉ እዋናት ንተነካእቲ ጉጅለታት ከምኒ ኣረጋውያንን ሕሙማትን ዘማእከሉ ስጉምትታት ምትእትታው ኣድላይ ክኹውን ይኸእል ኢዩ። ምስ ንኡሳን-ዘባታትና ጽቡቕ ክልተኣዊ ዘተተታት ከነካይድ ጸኒሕና ኣለና፡ ከምኡ'ውን ኣድላይ እንተደኣ ኮይኑ ከባብያዊ ሕጋጋት ከተኣታትዎ ተዳልዮን ክጸንሓ ከምዘለወን ብኣፍን ብጽሑፍን ሓቢርናዮን ኣለና ይብል ሚኒስተር ሀይዩ።

ንኡሳን-ዘባታት ኣብ ዝመጽእ እዋን ግድን ንመርመራታት ዝኹውን ድሉውነት ክህልወን ኣሎዎ። ሰሙናዊ ን10 ሚእታዊት ካብ ተቐማጦኣን ፍጡን መርመራታት ክህባ፡ ሰሙናዊ ካብ ተቐማጦኣን 1 ሚእታዊት ክምርምራን ቅድሚ ሓደ ሰሙን ተሓቢሩወን ዓቕምታት ምምርማር ናብ 5 ሚእታዊት ክብ ከብላ ክበቕዓ እውን ኣለወን። ሰሙናዊ 200.000 መራፍእ ክታበት ክወግኣሉ ዘኸእለን ዓቕምታት ክዕቅቡ ኣለወን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ውሽጢ ኣርባዕተ ሳምንታት ዓቕምታትን ኣጸቢቕን ከዛይድኦ ዘኸእለን ድሉውነት ክህልወን ኣለዎ።

ዘባውያን ትካላት ጥዕና ኮቪድ-19ን ካልኣት ተመሓላለፍቲ ሕማማትን ዘዕቑብዎም ብዙሓት ተሓክምቲ ኣብ ሓደ እዋን ክመዱ ከምዝኸእሉ ኣብ ግምት ዘእቱ መደባት ክሕንጽጹ ኣለወን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ለባራቶሪታት መርመራታት ንምክያድ እኹል ዓቕምታት ክህልወንን ብሕማም ምኽንያት ዘብኩሩ ሰራሕተኛታት ክዛይዱ ከምዝኸእሉን ተዳልዮናሉ ክጸንሓ ኣለወን።

- ብሃገር ደረጃ ንዝገርዑ ለብዕታትን ሓደስቲ ዓይነታት ሽይረስን ነለልዮሉ ብቐዕ ምክትታላት ክህልወና እዩ፡ ግን ከኣ ንኡሳን-ዘባታት ከከባቢኣን ክክታተላ ግድን እዩ። ኩነታት እንተደኣ ተቐይሩ ክንምክቶ ዘኸእለና ድሉውነት ንኸህሉ እዩ እቲ ዕላማ። ብውሑዱ ክሳብ መወዳእታ ናይዚ ዘለናዮ ዓመት ኣብ ድሉውነት ንክንጸንሕ መንግስቲ ወሲኑ ኣሎ። ኣብ መወዳእታ ናይዚ ዘለናዮ ዓመት እዚ ስትራተጂ ዳግመ ገምጋም ክግበረሉ ንምሕጻን። ወቐቲ ሓጋይ 2022 ውን ድሉውነትና ዝተዛዩደ ክኸውን ከምዝኸእል ኩላትና ተዳሊናሉ ክንጸንሕ ኣለና። ንኡሳን ዘባታት ዘለውን ወጻኢታት ጌና ሕጂ ውን መንግስቲ ክሸፈነለን ከም ምጅኑ ዋሕስ ኣቲናለን ኣለና ይብል ሀይዮ።

ኣብ ብዝተዛዩደ ድሉውነት ዝተሰነዩ መዓልታዊ ህይወት ዝምልከቱና ሃገራውያን ምኽርታትን ሕግታትን ከምዚ ዝስዕብ ይመስሉ፡

መብዛሕኡም ብሰበስልጣን ዝተኣታተው ምኽርታትን ሕግታትን ምስ ተኣልዩ ነፍስ ወከፍ ሰብ ነፍሱ ንምክልኻል እንታይ ክገብር ይደልን ኣዮኖት ስጉምታታት ከተግብር ይደልን ከም ምርጫ ይኸውን። ሃገራውያን ምኽርታት ወይ ሕግታት ተኣልዮም ማለት ውልቀ-ሰባት ንነፍሶም ዝያዳ ክከላኸሉ ኣይክእሉን እዮም ማለት ኣይኮነን። ንኣብነት እቶም ካብ ሕግማት ስርዓተ ምስትንፋስ ንነፍሶም ዝያዳ ክከላኸሉሉ ዝደልዩ ካብ ካልኣት ሰባት ርሕቀት ክሕልዉን መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን ክጥቀሙን ክመርጹ ይኸእሉ ኢዮም።

ስጉምታታት ምኽርታትን ሕግታትን

ጽሬት ኣእዳው ኣእዳውካ ቐጻሊ ሕጻብን። ሳምናን ማይን ተጠቐም ወይ ኣልኮሆል ዘለዎ ጸረ-ባክተርያ/ጸረ-ረኽሲ መምከኒ ተጠቐም።

ቅንዕ ኣገባብ ህንጠሳ ክትህንጥስ እንከለኻ ኣብ መንዲል ወይ ኣብ ዕጻፍ ኩርናዕ ኢድካ ሃንጥስ። ብድሕሪኡ መንዲልካ ጉሒፍካ ኣእዳውካ ሕጻብ።

ምኽርታት ሕግማት ስርዓተ ምስትንፋስ ምልክታት ሕግማት ስርዓተ ምስትንፋስ ከጋጥም ከሎ ዝምልከቱ ምኽርታት (ረስኒ፡ ኡሕታ/ህንጠሳ፡ ስርሰራ ጎሮሮ፡ ድኹም ህዋሳት ሽታን መቐረትን ዝተዳኸመ ሓፈሻዊ ኩነታት ጥዕና)፡

- ካብ ቤትካ ዘይምውጻእ
- መርመራ ኮቪድ-19 ተመርመር። እዚ ብቐዳምነት ንመንእሰያትን ዓበይትን እዩ ዝምልከት። ምምርመር ቁልዑ ምስ ወለዶም ብምርድዳእ ክግበር ይከኣል፡ ንኣብነት እቲ ቁልዓ ምስ ዝተለኸፈ ሰብ ድሕሪ ምቕራቡ ሓድሰቲ ምልክታታት ምስ ዘርኢ ንክምርመር ምስ ወለዲ ይረዳዳእ።

ናብ ስራሕ፡ ቤት-ትምህርቲ ወዘተ መዓስ ክትምለስ ትኸእል፡

- ንአሸቱን ዓበይትን ቅድሚያ ምምላሶም አሉታዊ ዝውጽኢቱ መርመራ ኮቪድ-19 ክህልዎም ይግባእ።
- እቶም ምልክታት ድሕሪ ሓደ መዓልቲ ምሉእ ብምሉእ እንተደኣ ጠፊኦም ናብ ስራሕን ቤት-ትምህርትን ክትምለስ ትኽእል ኢኻ።
- እቶም ምልክታት ንንውሕ ዝበለ እዋን ክጸንሑ ከለዉ ክሳብ ሓፈሻዊ ኩነታት ጥዕናኻ ምሉእ ብምሉእ ዝኹውን፡ ምልክታት ክፋኹሱ ዝጅምሩን መዐገሲ ረስኒ ከይወሰድካ ን24 ሰዓታት ብዘይ ረስኒ ተሕልፍን ኣብ ቤትካ ክትጸንሕን ይግባእ። ሙብዛሕትኡ ግዜ ኣብ ቤትካ ንገለ መዓልታት ክትጸንሕ ይግባእ።
- ክብድ ዝበሉ ወይ ንነዊሕ ዝጸንሑ ምልክታት እንተኾይኖም ከኣ ገምጋም ክግበረልካ ሓኪም ተወከስ።

ተመርመርካ ኣሉታዊ ዝውጽኢቱ ኮቪድ-19 ምስ ኣርኣኻ (ኮሮና ዮብልካን ምስ ተባሃልካ) ምልክታታት ምስ ተፋኹሱን ሓፈሻዊ ኩነታት ጥዕናኻ ድማ ዘይተተንከፈ እንተደኣ ኩይኑ ኣብ ቤትካ ኩፍ ምባል ኣየድልዮካን እዩ። መንእሰያትን ዓበይትን ክሕሾም ምስ ጀመረ ወይ ድማ ዝተመርመሩሉ ምኽንያት ፈኩስትን ሃሳሳትን ምልክታት ክሳብ ዝኹኑ ኣብቲ ዝተመርመሩሉ መዓልቲ ናብ ቤት-ትምህርቲ/ስራሕ ክምለሱ ይኽእሉ እዮም። ተረፍ ምልክታት ከም ደረርታ ኣፍንጫ ወይ ፍኹስ ዝበለ ኡሕታ ምስ ዝህልወካ እውን ናብ ትምህርትን ስራሕን ክትምለስ ትኽእል ኢኻ። ንሰራሕተኛታት ጥዕናን፡ ንገለ ካልኣት ዝተወሰኑ ሞያታትን ርእሱ ዝኸኣለ ምኽርታት ክህሉ ይኽእል እዩ።

ብፍሉይ ንኣብ ዕድመ ኣጻይ ህጻናትን መባእታ ቤት-ትምህርትን ዝርከቡ ቁልዮ፡

ነፈጥፈጥ ዝብሉ ወይ ኣፍንጫኦም ዝተዓብሱ ወይ ሕዱር ምልክታት ሕማማት ስርዓተ ምስትንፋስ ጥራሕ ዘለዎም ቁልዮ ኣብ ቤቶም ኩፍ ምባል ኣየድልዮምን እዩ። ሓደስቲ ምልክታት ከምኒ ረስኒ፡ ስርሰራ ጎሮሮን ዝተዳኸመ ሓፈሻዊ ኩነታት ጥዕናን ዘለዎም ቁልዮ ኣብ ቤቶም ኩፍ ክብሉ ይግብኦም። እንተኹን ግና ምስ ሓሾም ናብ ኣጻይህጻናት/ቤት-ትምህርቲ ክኸዱ ይግብኦም። እዚ ወላ እቲ ቁልዮ ገለ ምልክታት ይሃልዎ እዩ ዝምልከቶ፡ ማለት ከምኒ ደረርታ ኣፍንጫ ወይ ፍኹስ ዝበለ ኡሕታ።

መርመራ

እዘም ዝስዕቡ ክምርመሩ ነማኸር፡

- ኩነታት ክትበት ብዘየገድስ ኩላቶም ሓይስቲ ምልክታት ሕማማት ስርዓተ ምስትንፋስ ወይ ካልኣት ምልክታት ኮቪድ-19 ዝሓዘም
- ዘይተኸተቡ መናብርቲ ወይ ንዝተለኸፈ ተመሳሳሊ መቃርብቲ ዝኹኑ
- ብዝተረፈ ካልኣት ዘይክቱባት መቃርብቲ

ብቐጻሊ ምምርመር ክግደፍ እዩ። ለብዒ ኣብ ዝባራዓሉ ኩነታት ንዝተወሰነ ግዜ ብቐጻሊ ምምርመር ክካየድ ገምጋም ክግበረሉ ይኸእል። ዝተጋነኑ ለብዕታት ክበርዑ ከለዉ፡ ብመሰረት ሞያዊ ፍልጠት መምርሒታት ትካል ህዝባዊ ጥዕና ብቐጻሊ መርመራታት ምግባር ኣድማዒ ከይኩን ኣይተርፍን እዩ። እዚ ዕላማ ንምውቃዕ ባዕለ-መርመራታት ከም ሓደ ኣገባብ ምትእትታው ምሕጽንታና ነሕልፍ።

ባዕለ-መርመራ ምስ ገበርካ ውጽኢቱ ኣወንታዊ (ኮሮና ኣለካ) እንተደኣ ከይኑ መርመራ-PCR ብምግባር እቲ ውጽኢት ቅኑዕ ምኃኑ ከተረጋግጽ ከም ዘልካ ምሕጽንታና ነሕልፍ።

ክትልክፍ ከለኻ ምግላል ብኮቪድ-19 ዝተለኸፈ ሰባት ክግለሉ ግዴታ ኣለዎም። እዚ ንክቱባት እውን ይምልከት። ግለላ ክበሃል ከሎ ኣብ ቤትካ ወይ ካልእ ብቐዕ መጽንፈቲ ቦታ ካብ ካልኣት ሰባት ተገሊልካ ከተሕልፎ ከለኻ እዩ፡ ካብ መናብርቲኻ ብዝተኸለ መጠን ምርሓቕ እውን የማል።

ኣብ ቤቶም ዝግለሉ ሰባት ምልክታት ካብ ዝጅምሮም 5 መዓልታት ምስ ኣሕለፉን ፈውሲ መዓገሲ ረስኒ ከይወሰዱ ብውሑዱ 24 ሰዓታት ምስ ኣሕለፉን ምግላል ከብቅዑ ይኸእሉ። እቲ ኣወንታዊ ዝውጽኢቱ መርመራ ዝገበረ ሰብ ምሉእ ክታበት ዘይተኸተበ እንተደኣ ከይኑ፡ እሞ ኸኣ ምልክትታት ሕማማት ስርዓተ ምስትንፋስ ዘይብሉ እንተደኣ ከይኑ፡ ካብቲ ዝተመርመረሉ ዕለት ኣትሒዞ ኢዩ 5 መዓልታት ዝቕደር። ምልክትታት ዘይብሎም ወኸኣ ምሉእ ክታበት ዝተኸተቡ ሰባት ክምርመሩ ኣይንምሕጸኖምን ኢና። ከይኑ ከብቅዕ ኣወንታዊ ዝውጽኢት መርመራ እንተደኣ ጌሮም ምልክትታት ከርእዩ ዘሎ ተኸእሎታት ኣብ ግምት ብምእታው 72 መዓልታት ክግለሉ ይግብኡም።

ምንዳይ ምንጪ ለብዒ ንኡሳን ዘባታት ብቐጻሊ ዘካይዶ ምንዳይ ምንጪ ለብዒ መናብርቲን ተመሳሳሊ መቐርባት ከምኒ ፍቕራት ጥራሕ ዘጠቓለላ ክኸውን ይግብኡ።

እንተደክ ተለኪፍካ ወይ ንዝተለኸፈ ሰብ ወላዲኡ ኮይንካ ንካልኣት መቐርብቲ ተመርመሩ ኢልካ ክትላበዎም ንላበወካ። ኣብ ትካላት ጥዕናን ክንክንን ኣብ ቤት ዝወሃብ ጥዕናዊ ኣገልግሎታትን ብናይ ባዕሎም መርመራ መሰረት መርምሩታት ምንጪ ለብዒ ከናድዩ ይግብኡም።

ምኽርታት ንመቐርብቲ ንዝተለኸፈ ሰብ ካብ ዘይክቱባት መናብርቱን ተመሳሳሊ መቐርብቱን ምስ ካልኣትን ን7 መዓልታት ካብ ምርኻብ ንክቕጠብ ወይ ንክምርመር ንምሕጻን።

ንተወሳኺ ለብዒ እንተደክ ዘይተቐላዕካ ኣብ ክንድ ካብ ምስ ካልኣት ምርኻብ ትቕጠብ፡ ብቐጻሊ ምምርመር ከም ኣማራጺ ክትሕዞ ትኸእል ኢኻ። ካብዘም ዝስዕቡ ነጥብታት ሓዲኡም ብምግባር ክግበር ይከኣል፡

- 1. መዓልታዊ ባዕለመርመራ ን7 መዓልታት
- 2. ን7 መዓልታት ኣብ ሳልስቲ መርመራ-PCR ምግባር

ክቱባት መናብርቲ ወይ ተመሳሳሊ መቐርባት ምስ ካልኣት ሰባት ካብ ምርኻብ ክቕጠቡ ኣይንምሕጻኖምን ኢና፡ እንተኾነ ግና ምልክታት እንተደክ ሃልዩዎም ክምርመሩ ይግብኡም።

መቐርብቲ ዝኹኑ ግን፡ መናብርቲ ወይ ካልእ ተመሳሳሊ መቐርብቲን ዘይኮኑ ሰባት እዚ ዝስዕብ ክገብሩ ንላበዎም፡

- መቐርብቲ ተለክፍቲ ምዃኖም ምስ ፈለጡ ብዝቐልጠፈ ንክምርመሩ
- ክሰብ ኣሉታዊ ውጽኢት መርመራ ዝመጸም ማሕበራዊ ርክባት ክደራርቱዎ
- ነቲ ተለክፈ ካብ ዝቐረቡሉ እዋን ን10 መዓልታት ምናልባት ምልክትታት ሓዙዎም ከይኮኑ ብጥብቂ ንክከታተሉ
- ምልክትታት እንተደክ ተፈሊጦዎም ከኣ ድሕር ምሕር ከይበሉ ክምርመሩ።

ሓኪም ንኡስ ዘባ ውሽባ ክጥቀሙሉን ብዛዕባ ውሽባ ምሕጽንታት ከመሓላልፍን ንዝብል ገምጋማት ከካይድ ይኸእል እዩ።

መሸፈነ ኣፍን ኣፍንጫን

ኣድላዪ እንተደክ ኩይኑ መሸፈነ ኣፍን ኣፍንጫን ምጥቃም ከም ምሕጽንታ/ግዴታ ከም ሓደ ከባብያዊ ስጉምቲ ክተኣታቶ ይኸእል። ኣብ ኣገልግሎት ጥዕና መሸፈነ ኣፍን ኣፍንጫን ከም ሓደ ኣገዳሲ ስጉምቲ ምክልኻል ለብዒ ክተኣታቶ ይኸእል።

ሓቅታት

ካብ 25 መስከረም ዝጸለዩ ኣገደስቲ ምኽርታትን ሕግታትን

- ሓደ ሜትሮ ርሕቀት ሓልፊ ዝብል ግዴታ ይጸለ።
- ምስ ማሕበራዊ ርክባት ወይ እንግዳታት ዝተተሓሓዙ ዝኹኑ ደረታት የለውን።
- ኣብ ጣውላ ምስሳይን ዓማዊል ምእታው ደው ዝብሉሉ ሰዓትን ክህሉ ኣሎዎ ዝብሉ ቅጥዕታት ይጸለዩ።
- [Innreiserestriksjonene trappes ned gradvis/ደረታት መገሻታት ንኖርወይ ብዘገምታ ይጸለዩ.](#)
- [Det globale reiserådet oppheves fra 1. oktober/ዓለምለኸዊ ምኽርታት መገሻ ካብ 1 ጥቅምቲ ይለዓል](#)

ምኽርታትን ሕግታትን ኣብ ዝተዘየደ ድሉውነት ዘለዎ መዓልታዊ ህይወት

- ጽሬት ኣእዳውካ ሓሉ፡ ኣብ መንዲል ወይ ኩርናዕ ኢድካ ዓዲፍካ ኡሕ በል፡ ከምኡ'ውን ሓደስቲ ምልክታት ሕማማት ስርዓተ ምስትንፋስ ወይ ረስኒ እንተደኣ ሓዘካ ካብ ቤትካ ኣይትውጹእ።
- ከቪድ-19 እንተደኣ ሓዘካ ክትግለል ኣለካ።
- ምልክታት ሕማማት ስርዓተ ምስትንፋስ እንተደኣ ሓዘምኻ ጌና ሕጂ ውን ክትምርመር ይግበእ። እዚ ንክቱባት ውን ይምልከት ይኹውን።
- ንዝተለኸፈ ሰብ ዘይክቱባት መናብርቱ ምልክታት ይሃልዎም ኣይሃልዎም ብዘየገድስ መርመራ ጌርም ክውሽቡ ይግብኡም። ካልኣት ዘይክቱባት መቃርብቲ ምውሻብ ኣየድልዮምን፡ ክምርመሩ ግና ይግብኡም።
- [Trafikklysmodellen i skoler og barnehager beholdes inntil videre som et verktøy som kan brukes ved behov dersom situasjonen tilsier at det er nødvendig/ምስሊ ሕብርታት ሰማፎር ንግዜኡ ኩነታት ክንጥቀመሉ ኣለና ዘብል እንተደኣ ከይኑ ኣብ ቤት-ትምህርታትን ኣጸደህጻናትን ከም ሓደ መሳርሒ ንክንጥቀመሉ ክንቅጽሎ ኢና](#)

ከባብያዊ፡ ዘባውን ሃገራውን ድሉውነት

ክሳብ ክንደይ ዝምኽባዱ ጥዕናዊ ጸር ክንስከም ንኸእል ንዝብል መንግስቲ እዘም ዝስዕቡ ኣርባዕተ ኣመታት እዩ ክግምግም፡

- ኣብ ሆስፒታል ዝርከቡ ብዝሒ ዕቕዓብን ተሓክምቲ
- ኣብ ጽዑቕ ሕክምና ዝወሃቡል ጩንፈራት ሆስፒታል ዝርከቡ ብዝሒ ዕቕዓብን ተሓክምቲ

- ዝርግሐ ዕድሜ ተሓከምቲ ዕቅድን ሆስፒታል
- ዓቕምታት ንኡሳን ዘባታት

ንዓቕምታት ንኡሳን-ዘባታትና ኣስጋኢ ዝኾነ ዝርጋሐእኡ ዘይተፈልጠ ዓቢ ለብዒ ኣብ ዝባራዓሉ እዋናት ንኡሳን ዘባታት ከባብያዊ ሕጋጋት ከተኣታትዎ ድሉዎት ክኾና ኣለዉን።

ንኡሳን-ዘባታት ኣብ ዝመጽእ እዋን ግድን መርመራታት ንኸዛይዳ ድሉውነት ክህልዉን ኣለዎ። ሰሙናዊ ን10 ሚእታዊት ካብ ተቐማጦኡን ፍጡን መርመራታት ክህባ፡ ሰሙናዊ ካብ ተቐማጦኡን 1 ሚእታዊት ክምርምራን ቅድሚ ሓደ ሰሙን ተሓቢሩዉን ዓቕምታት ምምርመር ናብ 5 ሚእታዊ ክብከብ ክብላ ክበቕዓን ኣለዎ። ሰሙናዊ 200.000 መራፍእ ክታበት ክወግኣሉ ዘኽእሉን ዓቕምታት ክዕቅብኦ ኣለዉን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ውሽጢ ኣርባዕተ ሳምንታት ዓቕምታትን ኣጸቢቕን ንከዛይድ ዘኽእሉን ድሉውነት ክህልዉን ኣለዎ።

ዘባዊ ትካላት ጥዕና ኮቪድ-19ን ካልኣት ተመሓላለፍቲ ሕማማትን ዝሓዘም ንክሕከሙ ናብ ሆስፒታላት ኣብ ሓደ እዋን ብዙሓት ንክዕቁቡ ክመጹ ከምዝኽእሉ ኣብ ግምት ብምታው መደባት ክሕንጽጹ ኣለዉን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ላባራቶሪታት መርመራታት ንምክያድ እኹል ዓቕምታት ክህልዉንን ብሕማም ምኽንያት ዘብኩሩ ሰራሕተኛታት ክዛይዱ ከምዝኽእሉን ተዳልዮናሉ ክጸንሓ ኣለዉን።

ብሃገር ደረጃ ንዝባርዑ ለብዕታትን ሓደስቲ ዓይነታት ሻይረሳትንን ነለልዮሉ ብቕዕ ምክትታላት ክህልዉና እዩ፡ ግን ከኣ ንኡሳን-ዘባታት ኣብ ከባቢኡ ክክታተላ ግድን እዩ። ብውሑዱ እዚ ዘለናዮ ዓመት ክሳብ ዝውዳእ ድሉውነትና ኣብ ምሉእ ተቐረብ ክጸንኡ እዩ፡ ወቕቲ ሓጋይ 2022 እውን ድሉውነትና ዝተዛየደ ክኸውን ከምዝኽእል ኩላትና ተዳሊናሉ ክንጸንኡ ኣለና።

ካብ 27 መስከረም መስርሕ ምምርመር፡ ምግላል፡ ምንዳይ ምንጪ ለብዕን ውሽባን ከነስተኻኽሎ ኢና

መስርሕ ምርመር፡ ምግላል፡ ምንዳይ ምንጪ ለብዕን ውሽባን (TISK) ነስተኻኽሎ ብምህላውና፡ ክውሽቡ ዝግደዱ ሰባት ክውሕዱ እዮም፡ ከምኡ'ውን ንኡሳን ዘባታት ምንጪ ለብዒ ንምንዳይ ዝሰርሑ ስራሕ ክቕንስ እዩ። ውሽባ ነቶም ቀንዲ ንላብዒ ዝተቐልዑ ሰባት ክምልከቶም ዝብል ምኽሪ ኢዩ ክወሃብ፡ መናብርቲ ወይ ተመሳሳሊ መቕርባት ዝኹኑ ሰባት፡ እሞ ኸኣ ዘይክቱባት ወይ ምሉእ ብምሉ ዘይተኸትቡ ምስ ዝኾኑን።

ካልኣት መቐርብቲ ካብ ግዴታ ውሽባ ለብዒ ሕድገት ይግባረሎም። ብቐጻሊ ምንጪ ለብዒ ንምንዳይ ዝካየድ መስርሕ ኣብቶም ንተለክፍቲ ዝቐረቡዎ መናብርቲን ተመሳሳሊ መቕርባትን ዝተሓጸረ ክኸውን እዩ።